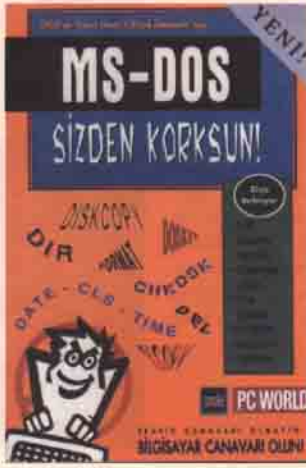

**MS-DOS
Sizden
Korksun**

Ziya Bahtiyar
Pusulua Yayıncılık
İstanbul, 1995
171 sayfa

Kişisel bilgisayarlara az çok işi düşen herkes MS-DOS dünyasına uğramıştır. Şimdilerde iyiden iyiye gelişen grafik tabanlı yazılımlar, MS-DOS'un kaptislerini unutturur gibi oldu. IBM uyumlu denilen kişisel bilgisayarlarda işletim sistemleri artık tamamıyla grafik arayüzle kullanıcı karşısına çıkıyor. Görünüş ikonlu, pencere, işlemler de "çek-bırak" ya da "çek-yapıştır"lı. Ama mantık, üç aşığı beş yukarı aynı mantık. Windows 95'te çalışanlar bile MS-DOS mantığıyla eninde sonunda karşılaşılıyorlar. Bu yüzden modası geçmiş gibi görünse de, MS-DOS, kişisel bilgisayar dünyasındaki derin izleriyle, bilgisayarın işleyişini genel hatlarıyla öğrenmek isteyenler için bir rehber olma özelliğini hâlâ koruyor.

PC World/Türkiye'deki yazılarıyla tanıştığımız Ziya Bahtiyar, MS-DOS Sizden Korksun'u hazırlarken, özellikle kullanıcı sorunlarıyla ilgilenirken kazandığı deneyimleri de kitabına yansıtmış. MS-DOS komutlarının kullanımlarıyla gruplandırılması bunu gösteriyor. Yoksa bu tür kitaplarda, kimi zaman başlığın ne demek olduğunu anlamak için koskoca bölümü okumak zorunda kalabilirsiniz. Ayrıca "DOS'la Yakın Dost Olmak" ya da "Kırk Yılda Bir" gibi başlıkların yanına bir iki cümlelik açıklayıcı notlar

yetişen, çok sayıda yardımcı program vardır. MS-DOS Sizden Korksun kullanıcıların daha verimli bir bilgisayar ortamında çalışmalarını için geliştirilmiş incelikleri anlatıyor. Grafik tabanlı yeni yazılımlar hayli yol almış olsalar da, bilgisayar canavarı olmak için DOS'u bilmek gerekiyor.

**Sigara ve
Sağlık**

İzzettin Barış
Altay Şahin
Fuat Kalyoncu
Ali Kocabaş
A. Salih Emri
Elif Dağlı
Feyza Erkan
Lütfi Çöplü
Nazmi Bilir
Rengin Erdal
M.E.B. Yayınları
İstanbul, 1994
88 sayfa

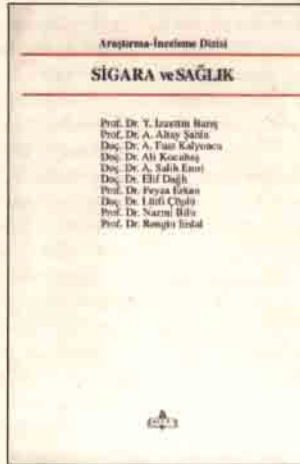
Italo Svevo'nun, Zeno'nun Bilinci'nde anlattığı, sigarayı bırakmak için her çareye başvuran, hatta kliniklere yatan saplantılı tiryakisi geliyor aklı: Romanın başkışısının yirminci yüzyılın başında "bu yüzyıl sigara içme-

da düşülmüş.

Bilgisayarında sadece DOS tabanlı yazılımlar kullanılır, DOS'un inceliklerine zaten ihtiyaç duyacaklardır. Gerçi DOS dünyası birçok yardımcı yazılımlarla desteklenmiştir; ama yine de MS-DOS'un kendi bünyesinde, zor anlarda imdadına yetişen, çok sayıda yardımcı program vardır.

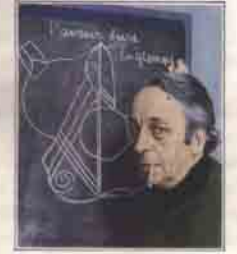
yeceğim" deyişi... Biz de yeni bir yüzyıla giriyoruz: *Sigarayı bırakmanın tam zamanıdır.*

"Kaç Tip Sigara İçicisi Vardır?" adlı makalesinde Dr. Salih Emri dört tip sayıyor: (1) Sigara içimini alışkanlık haline getirmiş olanlar, (2) stres karşısında sigara içenler, (3) zevk almak için sigara içenler, (4) imaj vermek için sigara içenler. Gelecek yüzyılda sigara içmemeye kesin olarak karar vermiş pek çok tiryaki, kendilerinin bu dört tipe de uygun olduklarını düşüneceklerdir. Tiryakilerin işi zor! Bunca bilimsel açıklamaya, bunca uyarıya karşın alışkanlıklarından vazgeç(e)miyorlar. Paketlerin üzerindeki "sigara sağlığa zararlıdır" uyarısı bir yana, içenlerin de, içmeyenlerin de bildiği kesin bir şey var: Sigara sağlığa zararlıdır! Hastalık bırakmayı sağlar belki ama, iş oraya varmadan, sağlıklıyken bir tür bilgi insanı sigara içmekten alıkoyabilir. Sigara ve Sağlık çeşitli açılardan bu bilgileri ortaya koyuyor. Bilim adamlarının kalemlerinden çıkmış bu kitabın, sigarayı bırakmaya çalıştığı halde bırakamayanlara yararı olacağı su götürmez. Ama sigara içmemeyi de kendilerine zararlı hale getiren çok kişi var: Saplantılı bir sigara içmeyi-

cilik, duman soluma paniği... Onların da bir tür bilgiye ihtiyacı var. Sigara ve Sağlık, sigara içen ya da içmeyen, ama sigarayla bir derdi olan herkese değerli bilgiler veriyor.

**Louis Althusser
GELECEK
UZUN SÜRER**

Gelecek Uzun Sürer

Louis Althusser
Çeviri: İsmet Birkan
Can Yayınları
İstanbul, 1996
391 sayfa

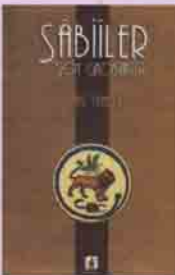
Çağın büyük filozofu Louis Althusser, kendi deyimiyle "16 Ekim 1918 günü sabahın dört buçuğunda, Cezayir kentine on beş kilometre uzaklıktaki Birmandres bucağında, 'Boulogne Ormanı' denen yerdeki bir ormancı evinde" doğdu. Gençlik yıllarını Cezayir'de geçirdi. Nazi işgali sırasında Fransız Direniş Hareketine katıldı; Almanlara tutsak düştü ve savaşın sonuna kadar bir çalışma kampında tutsak kaldı. Yirmi yaşından itibaren aralıklarla depresyon geçirmeye başladı; tedavi gördüyse de rahatsızlığı devam etti, sonraları deliliğe döndü.

Louis Althusser, 1948 yılından beri birlikte yaşadığı Helene Rytman'la 1976 yılında evlendi. 18 Kasım 1980'de karısını boğarak öldürdü. Ruhsal dengesinin bozukluğu nedeniyle cinayet yüzünden yargılanmayan Althusser, akıl hastanesinde uzun süre gözetime altında kaldı. 22 Ekim 1990 yılında bir kalp krizi sonunda yaşama veda edene değin Gelecek

Sâbiiler

Şinasi Gündüz
Vadi Yayınları
Ankara, 1995
213 sayfa

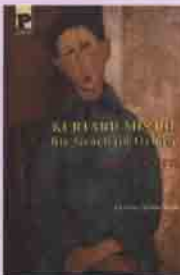
Şinasi Gündüz'ün, Sâbiilerin tarihî gelişimi, kutsal kitapları, temel inanç esasları, ibadet sistemleri, mabedleri ve sosyal durumları üzerine bir çalışması.

**Kurtanılmış
Dil**

Elias Canetti
Çev.: Şemsia Yeğin
Payel Yayınları
İstanbul, 1995
333 sayfa

Üç ciltlik özyaşamöyküsünün ilk cildi olan Kurtanılmış Dil, sanatçının bir genç adam olarak gelişimini biçimlendiren olayları, kişilikleri ve entelektüel etkileri anlatıyor.

**Kesin Bir
Bilim
Olarak
Felsefe**

Edmund Husserl
Çev.: T. Mengüşoğlu
Yapı Kredi Yayınları
İstanbul, 1995
80 sayfa

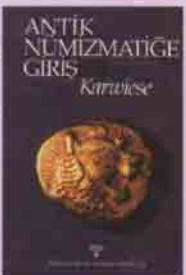
Toplum bilimlerinin gelişmesine koşut olarak, tarihselci yaklaşımın ve pragmatizmin eteğine tutunmaya çalışan felsefeye yepyeni bir renk getiren bir kaynak.

**Antik
Nüzmizmatige
Giriş**

Stefan Karwiese
Arkeoloji ve
Sanat Yayınları
İstanbul, 1995
128 sayfa

Nüzmizmatigin sadece sikkeleri toplamak anlamına gelmediğini, ciddi bir bilimsel yaklaşımla yeni bilgilerin elde edilebileceğini ileri süren ve bu bilgileri anlatan bir metin.

Uzun Sürer'i kaleme aldı.

Gelecek Uzun Sürer, yapıtlarının büyük bir bölümü Türkçe'ye çevrilmiş olan Louis Althusser'in özyaşamöyküsü. Althusser, Marksist felsefeye katkılarının yanı sıra bir eylem adamı olmakla da tanınır. Çağdaşları, özellikle de Fransız düşünür Michel Foucault, hapishanelerin, akıl hastahanelerin tarihini incelemiş, kapatmanın gerisinde yatan toplumsal ve tarihsel süreci kuramsal bir dille anlatmıştı. Gelecek Uzun Sürer'de Althusser benzer bir çözümlemeyi kendi yaşantısını değerlendirerek yapıyor. Bir eyleminin normal bedeli iki kapatılmadan biridir. Akut denen ve fazla sorgulanmadan kabul edilen ivedi durumlar dışında, hastahaneye kapatılmanın da gerek hastanın gerekse hekimin üzerinde yıkıcı etkiler yapmaması mümkün değildir: çoğu kez hastanın hastalığını kronikleştirir; hekimi ise hasta hakkında her şeyi "bildiğinin varsayıldığı" kapalı bir dünyada, korku ve tedirginlik içinde hastayla baş başa yaşamak, ona egemen olmak için de duygusuz bir tutum takınmak ve salgınlamak zorunda bırakır."

Gelecek Uzun Sürer, çağın ünlü bir düşünürünün özyaşamöyküsü olmanın yanı sıra, okuru Marx'ın, Spinoza'nın, Makyavel ve Rousseau'nun düşüncelerinin incelikli dünyasına götüren bir anlatı.

RHETORICA

Roma'da Rhetorica Eğitimi

Çiğdem Dürüşken

Rhetorica

Çiğdem Dürüşken
Arkeoloji ve Sanat
Yayınları
İstanbul, 1995
143 sayfa

Yunanca "Rhetorike" sözcüğü Türkçede zaman zaman meselenin özünü basma-yan, ama hoş giden konuşmalar için "retorik" biçiminde kullanılır. İngilizce "rhe-

toric, Fransızca "rhetorique", Almanca "rhetorik" sözcükleri kitap ya da makale çevirilerinde belagat, söylev, hitap ya da hitabet, uzsöz gibi sözcüklerle karşılanıyor.

Rhetorik, Eski Yunan'da kimi filozoflarla, en yüce bilim olarak addedilen politikanın temelini oluşturur. Bu yüzden eski çağların en sıkı filozofları, rhetorika üzerine kuramlar geliştirmişlerdi. Bilinen ilk ciddi kuramsal yaklaşım Platon'un eserlerinde görülebilir. Platon, Sokrates'in dilinden, güzel konuşma ile hakikati bulmaya yönelik konuşma arasındaki ayrımı vurgular.

Rhetorika'ya doğrudan kandıma tekniği olarak bakan Platon, gerçeği bulma yöntemi dediği "dialektike"yi savunur. Sadece bu konuya adanmış bir eser yazan Aristoteles ise, Rhetorika'ya "konuşmak suretiyle bütün ikna etme yöntemlerini keşfetme yetisi" olarak tanımlar.

Roma'da ise iki büyük düşünürün Rhetorika üzerine yazdıkları ilk akla gelen eserler arasındadır: Cicero'nun De Oratore'siyle Quintilianus'un Institutio Oratoria'sı. Cicero, rhetorika'ya felsefeyle özdeş tuttuğu politikanın bir bölümü olarak gösteriyor. Konuşmacının ya da Latince deyimle 'orator'un görevi de Cicero'ya göre ikna etmeye yönelik bir üslupla konuş-

maktır. Quintilianus'a göre de rhetorika iyi konuşmaktır.

"Sicilya mahkemelerinde doğan rhetorica, siyasal ve sosyal gerekçelerle, Atina'da, Kleisthenes'in (İ.Ö. 508) demokratik yenilikçi hareketleri ve Pers savaşlarının (İ.Ö. V. yüzyıl) toplum yaşamında yaptığı değişiklikler sonucu gelişmiş, demokratik ortamın sağlanması, endüstri ile ticaretin gelişmesi sonucunda, Themistokles ve Perikles gibi zamanın güçlü 'orator'larını ortaya çıkarmıştır."

Sofistlerin tarih sahnesine çıkmasıyla, rhetorika, mahkemelerde ya da siyaset meydanlarında yapılan etkileyici konuşmalardan daha derin bir boyut kazandı.

Yunan kültürüne hayranlık duyan Eski Roma'da ise, rhetorikanın yönü bir ölçüde büyük devletin yapısını korumaya yöneltmiştir.

"Eski Roma'da 'rhetorica'nın ortaya çıkış nedeni, Sicilya ya da Atina'daki gibi tümüyle siyasaldı. Eski Yunan eğitim sistemini benimsemeden önce, Roma'nın eğitimsel beklentisi, atalarına, ailesine, devletine bağlı ve saygılı vatandaşlar yetiştirmektir (...) Zorlu siyaset yaşamı ve gelişen toplumsal koşullar bir Romalı için artık ahlaksal ve fiziksel eğitimin yanında zihinsel eğitimi de gerekli hatta zorunlu kılıyordu; çünkü gün geçtikçe genişleyen imparatorluk sınırları, mücadelen, saygın, kendini en iyi biçimde ifade edebilen ve kontrol gücü yüksek devlet adamlarını gerektiriyordu. Bu amaca uygun olarak Roma, Eski Yunan'ın ileri düzeyde zihinsel eğitim veren gramer ve rhetorica okullarını kendi eğitim sistemine uyarladı ve toplum yaşantısında gerekli olacak tüm dilbilim tekniklerini, mantık ve edebiyat bilgilerini bu okullarda edindi. Bütünsel olarak rhetorica eğitimi diye adlandırdığımız bu eğitim modeli, Eski Yunan'ın, felsefe yanında, ikinci büyük zihinsel disiplini olan rhetorica sanatının öğretilmesini açıklıyordu."

DÖNÜŞÜMLER

OVIDIUS

Dönüşümler

Ovidius
Çeviri: İsmet Zeki Eyuboğlu
Payel Yayınları
İstanbul, 1994
421 sayfa

Publius Ovidius Naso İ.Ö. 43 yılında, Roma'nın 140 kilometre doğusundaki Sulma'da doğdu. On iki yaşına gelince ailesi tarafından Roma'ya gönderildi. Dönemin en iyi öğretmenlerinden retorik dersleri aldı. Ovidius'un soylu sınıftan olan babası, oğlunun devlet memuru olmasını istiyordu. Ama Ovidius, Atina'ya gitti ve kendisi gibi şair olan arkadaşı Pompeius Maecius'le birlikte Yunanistan'ı dolaştı. İ.S. 8 yılında İmparator Augustus tarafından suçlanarak, bugün Roma sınırları içinde bulunan Tomi'ye sürüldü. İ.S. 17 yılında öldü.

Ovidius Batı edebiyatının en güçlü, besleyici kaynaklarını yarattı. İsmet Zeki Eyuboğlu'nun çevirisi günümüz Batı söylemlerini, öykülerini bir bütünlük içinde veren en önemli yapıtlardan biridir. Bu yüzden edebi değerinin yanı sıra çok önemli bir tarihsel belgedir. İsmet Zeki Eyuboğlu'nun sözleriyle "bu şiirleri tarihin, kazibilimin verilerine dayanarak açıklamaya çalışarak karşımıza değişik yüzleri olan bir Roma insanı dikiliverir."

Ahlâk Metafizikinin Temellendirilmesi

Immanuel Kant
Çev. İoanna Kuçuradı
Türkiye Felsefe Kurumu
Ankara, 1995, 95 sayfa

Aydınlanma'nın büyük filozofu Kant, günlük yaşamda eylemde bulunurken, kendimizle ilişkilerimizde temelini bulan ahlâklılığın olanağının koşullarını tartışıyor. Usta düşüncülerimizin Türkçeye kazandırıldığı bir çeviri.

Kamuoyu Kimin Oyu?

Haz.: Hülya Tufan
Kesit Yayıncılık
İstanbul, 1995
194 sayfa

Kamuoyu dediğimiz şekilsiz varlığı sorgulayan Hülya Tufan, Fransa'da toplumbilimlerinde ve araştırma alanında her biri bir otorite olan beş Fransız yazarını bu konu çerçevesinde bir araya getirmiş.

İlkeselliğe Veda

Ödö Marquard
Çev.: Şebnem Sunar
Sarmal Yayınevi
İstanbul, 1995
159 sayfa

Aristoteles'e göre felsefe, ilk temellerin ve nedenlerin, başka bir deyişle "ilk ilkelerin", kuramsal bilgisi olmalıdır. İlkeselliği Veda, felsefeye veda anlamına mı gezmektedir?

Şehirden Şehire Anadolu

Mehmet Onder
İş Bankası
Kültür Yayınları
Ankara, 1995
372 sayfa

Yüzyıllar boyunca kavimlerin gelip geçtiği bir köprü, uygarlıkların yanıp söndüğü bir pota olan Anadolu'nun kültür birikiminin bir panoraması.

